

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse määruste kehtetuks tunnistamine“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu on seotud 2025. aastal tehtud määruste revisjoniga. Eelnõukohase määrusega tunnistatakse kehtetuks Vabariigi Valitsuse määrused, mis ei tugine enam kehtivale volitusnormile või mis on ära rakendatud ja millel ei ole enam õiguslikku mõju. Eelnõu ei tõsta halduskoormust.

Formaalselt kehtivana kättesaadavad määrused, mille sisuline kehtivus on lõppenud, eksitavad kasutajat nende kehtivuse suhtes. Eelnõu eesmärk on tunnistada sisuliselt kehtetuks muutunud, sh ära rakendatud määrused, ka formaalselt kehtetuks, et vältida Riigi Teataja kasutajate eksitamist.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi Riigi Teataja talituse juhataja Jüri Heinla (jyri.heinla@justd.ee, 5064 722). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud sama ministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Merike Koppel (merike.koppel@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi põhimõttega „Ettevõtluse kasvuks vähendada halduskoormust ning lihtsustame teenuseid ja regulatsioone“.

Määruste kehtetuks tunnistamine on osa Vabariigi Valitsuse 2025. aasta 17. aprilli kabinetiistungil algatatud määruste revisjonist. Määruste revisjoni eesmärk on liigse halduskoormuse ja bürokraatia vähendamine ning ebavajalike regulatsioonide ajakohastamine. Ühe osana määruste revisjonist pidid ministeeriumid tuvastama sisuliselt ära rakendunud määrused, mis oleks võimalik kehtetuks tunnistada.

Lisaks Vabariigi Valitsuse määrustele selgitati välja ka need ministri määrused, mis on kaotanud oma sisulise jõu ja mille kehtetuks tunnistamist valmistavad ette valdkonna eest vastutavad ministeeriumid. Kokku tuvastasid ministeeriumid ca 300 määrust, mille sisuline kehtivus on lõppenud.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruste kehtivuse üle peetakse arvestust Riigi Teatajas terviktekstide redaktsioonide ehk sõnastustena. Enne elektroonilise Riigi Teataja kasutuselevõtmist 2002. aasta 1. juunil kontrolliti üle kõikide seaduste ja määruste kehtiv sõnastus. Alates sellest ajast tagati nende terviktekstide kättesaadavus ajakohases sõnastuses. Edaspidiste muudatuste korral koostati ja avaldati alati muudatusi sisaldav tervikteksti sõnastus. Eelnõukohase määrusega kehtetuks tunnistatavate määruste hulgas on palju 2002. aasta 1. juunil kehtinud määrusi, mille õigusjõud on sisuliselt ammendunud, kuid mis on jäänud formaalselt kehtetuks tunnistamata.

Praegu, s.o eelnõu koostamise ajal, 2025. aasta 12. novembril, on Riigi Teatajas kehtivatena kättesaadavad [1047 Vabariigi Valitsuse määrust](#). Kehtetuks tunnistatavad Vabariigi Valitsuse määrused on välja selgitatud, analüüsides revisjoni käigus Riigi Teatajas kehtivana märgitud määruste sisulist kehtivust. Kokku selgitati välja 56 määrust, mille sisuline kehtivus on lõppenud ja mille kehtetuks tunnistamine on kavas sätestada eelnõukohase määrusega.

Kuna paljudel juhtudel ei ole teada, millal üks või teine määrus sisuliselt kehtetuks muutus, või nõuab selle väljaselgitamine ebaproportsionaalselt suuri pingutusi, siis on vaja, et Vabariigi Valitsus tunnistaks eelnõus nimetatud määrused sõnaselgelt kehtetuks. [Haldusmenetluse seaduse § 93 lõike 1](#) kohaselt kehtib määrus kuni selle tunnistab kehtetuks haldusorgan või Riigikohus või kehtivusaja lõppemiseni või volitusnormi kehtetuks tunnistamiseni.

Määrused antakse volitusnormi alusel. Vabariigi Valitsuse 2011. aasta 22. detsembri määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 58 lõige 1 sätestab määruse preambuli kohta: „Määruse eelnõu preambulis osundatakse volitusnormile või -normidele, mille alusel määrus antakse. Preambulis ei osundata sätte, mis ei sisalda volitust määruse andmiseks.“ Käesoleval juhul ei ole konkreetset volitusnormi, millele viidata, vaid lähtutakse haldusmenetluse seaduse § 92 lõike 2 kolmandast lausest, mis sätestab erisuse, mille kohaselt ei kohaldata volitusnormita antud määruste kehtetuks tunnistamisele volitusnormile viitamise nõuet. Võib väita, et eelnõus loetletud kehtetuks tunnistatavatel määrustel on nende andmise aluseks olev volitusnorm ammendunud, st nende jätkuvaks kehtimiseks puudub praegu alus ja sisuline vajadus.

Õigustloova akti kehtetuks tunnistamine ei too kaasa selle kehtivuse ajal ja selle alusel õiguspäraselt antud üksikaktide ja tehtud toimingute kehtetust. Samuti ei muuda sellise akti kehtetuks tunnistamine, kus sisaldub kehtetuks tunnistamise säte, selle sättega kehtetuks tunnistatud akti automaatselt kehtivaks. Selline õigusakt on juba kehtetuks muutunud ja seda ei ole võimalik vaikimisi „ellu äratada“ ehk taasjõustada. Praegu on tavaks pidada vaikimisi primaarseks akti andja tahet, mis ei ole sõnaselgelt suunatud mõne varasema õigusliku olukorra taastamisele.

Määruste muutmise ja kehtetuks tunnistamise määrusi ei pea kehtetuks tunnistama, kuna ka need on ära rakendatud. Muudatused on nende jõustudes muudetavatesse määrustesse tehtud ja hiljem muudetakse juba sellise määruse kehtiva tervikteksti sõnastust. Kehtetuks tunnistamine, kui see on jõustunud, on tõsiasi ning selliseid määrusi ei ole vaja kehtetuks tunnistada. Riigi Teatajas ei peeta nende üle ka kehtivuse arvestust.

Riigi Teatajast on võimalik lihtsalt leida ka kõik määrused, mis on alates 2002. aasta 1. juunist kehtetuks tunnistatud. Määrused märgitakse Riigi Teatajas kehtetuks, kui määruse tunnistab kehtetuks määruse andja või Riigikogu seaduses sätestatud volitusnormi kehtetuks tunnistamisel või Riigikohus põhiseaduslikkuse järelevalve korras. Riigi Teataja väljaandja avaldab volitusnormi kehtetuks muutumise tõttu „Kehtetu“ märkega määruse. Praegu, s.o 2025. aasta 12. novembril on [kehtetuks märgitud määrusi 2508](#).

Revisjoni käigus on leitud ka selliseid määrusi, mis küll oma sisu poolest vajaksid kehtetuks tunnistamist või muutmist, kuid mis kehtivad imperatiivselt antud volitusnormi alusel, st et

nende andmine on täitevvõimu kohustus. Riigikohus on leidnud, et määruse andmata jätmise olukorras, kus seadusandja on määruse andjat selleks volitusnormiga kohustanud, on vastuolus põhiseadusega (vt RKPJKo [3-18-1432/103](#) , p 33 jt).

Seetõttu ei saa imperatiivse volitusnormi alusel antud määrusi kehtetuks tunnistada, kui seaduses sisalduv volitusnorm jääb täitmata. Selliste määruste kehtetuks tunnistamine vajab seaduse muutmist, mida peab kaaluma edaspidi.

Eelnõu koosneb 56 punktist, mis on eelnõus esitatud kronoloogilises järjekorras.

Eelnõus nähakse kehtetuks tunnistatavana ette need määrused, mille sisuline õiguslik mõju on kahtluseta ammendunud.

Kehtetuks tunnistatavad määrused võib põhjuse alusel jagada määrusteks:

- 1) millel ei ole volitusnormi või mille volitusnorm on sisuliselt ammendunud, kas tähtaja möödumise või muutunud asjaolude tõttu;
- 2) mis on antud üldvolituse alusel kaalutusõigusega ja mille võib ka õigusliku mõju ammendumise kaalutlusega kehtetuks tunnistada;
- 3) mis on ära rakendatud ja võivad olla sisuliselt üksikotsustused ning millel ei ole seetõttu enam õiguslikku mõju.

Näiteks on Riigi Teatajast kehtivana kättesaadav 1996. aasta 11. oktoobri määrus nr 246 „[Aktsiaseltsi "Tallinna Sadam" põhikirja kinnitamine](#)“ ja kasutajad võivad sattuda eksiarvamusele, et see kehtib. Sel ajal oli põhikirja kinnitamine määrusega õiguspärane, kuid praegu on äriühingute põhikirjad jm õigusjõulised dokumendid kantud äriregistrisse. Võib järeldada, et eelviidatud Vabariigi Valitsuse määrus on ka ära rakendatud ja õiguslik regulatsioon sedavõrd muutunud, et see sisuliselt enam ei kehti.

Alljärgnevalt esitatakse kehtetuks tunnistamise põhjendused määruse eelnõu punktide kaupa.

- 1) 26. novembri 1991. a määrus nr 240 „Eesti Vabariigi Valitsuse mõnede otsuste osalise muutmise ja kehtetuks tunnistamise kohta tulenevalt Eesti Vabariigi välisinvesteeringuseadusest“ ([RT 1991, 43, 525](#)).

Määrusega tunnistatakse peamiselt kehtetuks mitmesugused varasemad otsused, millel tavapäraselt jätkuvat õiguslikku mõju ei ole. Määruses on iseseisvaid sätteid ühisettevõtete ja väliskapitaliga ettevõtete kohta, mis on oma aktuaalsuse ja sisulise jõu kaotanud. Määrus ei tugine volitusnormile.

- 2) 28. detsembri 1993. a määrus nr 415 „Töötajatele distsiplinaarkaristuse korras määratud rahatrahvi sotsiaalkindlustuse eelarvesse kandmise korra kohta“ (avaldamismärge puudub; <https://www.riigiteataja.ee/akt/13353682>).

Määrust ei rakendata. Samuti ei ole olemas sellist volitusnormi, ette nähtud sotsiaalfondi, kuhu määruses ettenähtud rahatrahvi kanda. Seetõttu on määruse aluseks olev volitusnorm sisuliselt oma jõu kaotanud.

3) 29. detsembri 1993. a määrus nr 417 „Ametlike väljaannete ja valitsuse dokumentide vahetamise kohta“ (avaldamismärge puudub; <https://www.riigiteataja.ee/akt/23497>).

Määrus sisaldab üksikkorraldusi valitsusasutustele jt organitele. Määruse sisuline osa käsitleb ametlikke trükiseid, mida valitsusasutused enam välja ei anna ja seda ei ole võimalik seetõttu rakendada. Määrus ei tugine volitusnormile.

4) 17. jaanuari 1994. a määrus nr 12 „Maanteeameti kasutuses oleva maa jätmine riigi omandusse“ (avaldamismärge puudub; <https://www.riigiteataja.ee/akt/13220729>).

Tegemist on üksikotsusega, mis on realiseeritud. Maa on jäetud riigi omandisse ja selle hilisem valitseja on ilmselt määratud riigivara seaduse alusel. Määrus ei tugine volitusnormile.

5) 9. mai 1994. a määrus nr 162 „Eesti Välisinvesteeringute Agentuuri asutamine“ (avaldamismärge puudub; <https://www.riigiteataja.ee/akt/23520>).

Eesti Välisinvesteeringute Agentuuri enam ei ole. Määrus ei tugine volitusnormile.

8) 11. oktoobri 1996. a määrus nr 246 „Aktsiaseltsi "Tallinna Sadam" põhikirja kinnitamine“ ([RT I 1996, 74, 1313](#)).

Tallinna Sadama, nagu ka kõigi teiste äriühingute põhikirjad on õigusjõulistena kättesaadavad äriregistris. Sisuliselt lahendati määrusega üksikküsimust, mitte ei loodud üldisi regulatsioone. Määruse aluseks olevad sätted käsitlevad riigiettevõtete ümberkujundamist ja selles osas on määrus ära rakendatud.

11) 7. mai 1997. a määrus nr 95 „Valitsusasutuste ametiautode kasutamise korrastamine“ ([RT I, 12.12.2017, 12](#)).

Määrus tugineb Vabariigi Valitsuse seaduse [§ 27 lõikele 3](#), mis on üldvolitus ja mille alusel võib määrusi anda kaalutlusõiguse alusel. Määrus sisaldab suures osas üksikotsuseid, mis on ära rakendatud. Samuti on määrus sisuliselt aegunud ja see ei taga eelarvevahendite tõhusat kasutamist, kuna tõhusust arvestatakse muude parameetrite alusel.

12) 15. juuli 1997. a määrus nr 140 „Erastamisnimekirja kinnitatud ettevõtete ja likvideeritavate ettevõtete dokumentide säilimise tagamine“ (avaldamismärge puudub; <https://www.riigiteataja.ee/akt/23704>).

Määrus tugineb samuti Vabariigi Valitsuse seaduse § 27 lõikele 3 ja sisaldab mitmesuguseid üksikotsustusi, mis on suunatud erastamisnimekirja kantud ettevõtetele ja Erastamisagentuurile. Määrus on ajas realiseeritud ja selle järele puudub vajadus.

14) 4. veebruari 1998. a määrus nr 25 „Riigiettevõtte jagunemisel tema valduses oleva vara äriühingu omandisse ülemineku korra kinnitamine“ ([RT I 1998, 13, 169](#)).

Määrus tugineb volitusnormile, mis kohustab Vabariigi Valitsust kehtestama riigiettevõtete vara äriühingutele ülemineku korra. Kehtiv õigus ei näe enam ette riigiettevõtteid, määrus on ajas ära rakendatud ja seda ei ole võimalik enam täita. Regulatsiooni järele puudub vajadus ja volitusnorm on sisulise jõu kaotanud.

18) 24. novembri 1998. a määrus nr 262 „Enne 16. juunit 1940. a Tartu Ülikooli omandis olnud vara üleandmine Tartu Ülikoolile“ ([RT I 1998, 103, 1704](#)).

Sisuliselt on tegemist vara üleandmist käsitlevate üksikotsustega, mis on realiseeritud. Määruse preambulis viidatud volitusnorm, [Tartu Ülikooli seadus § 13](#), on tähtajaline. Vabariigi Valitsust kohustatakse ühe aasta jooksul Tartu Ülikooli seaduse jõustumisest andma viimasele üle volitusnormis nimetatud vara. Selles osas on volitusnorm realiseeritud, vara on üle antud ja määrus ei reguleeri jätkuvaid õigussuhteid. Preambulas viidatakse [Vabariigi Valitsuse seaduse § 44 lõikele 2](#), mis aga ei ole volitusnorm, vaid reguleerib esindamist õigussuhetes.

28) 26. oktoobri 1999. a määrus nr 320 „Õigusvastaselt võõrandatud maal ebaseadusliku raiega tekitatud kahju hüvitise deponeerimise ning väljamaksmise korra kinnitamine“ ([RT I 1999, 81, 740](#)).

Määrus on antud [Eesti Vabariigi omandireformi aluste seaduse § 18 lõike 3](#) alusel õigusvastaselt võõrandatud maal tehtud ebaseadusliku raiega tekitatud kahju kompenseerimiseks kuni maa kinnistusraamatusse kandmiseni ja on tänaseks ära rakendunud. Volitusnorm on sisuliselt ammendunud.

30) 22. oktoobri 2001. a määrus nr 323 „Eesti Erastamisagentuuri vara, õiguste ja kohustuste üleandmise kord“ ([RT I 2001, 84, 505](#)).

Eesti Erastamisagentuuri tegevus lõpetati 2001. aasta 1. novembril. Määrus tugineb [erastamise seaduse § 11 lõikele 1](#), mille mõju on Eesti Erastamisagentuuri lõpetamisega ammendunud, kuna selle vara, õigused ja kohustused on üle antud.

48) 8. juuli 2010. a määrus nr 96 „Asutused, kes võivad nõuda taksonoomiaga hõlmatud andmete esitamist“ ([RT I 2010, 48, 301](#)).

Määrus on kehtestatud [raamatupidamise seaduse § 62 lõike 1²](#) alusel ja selle mõju on volitusnormis sätestatud tähtaegsena, st kehtivusega kaks aastat seaduse jõustumisest arvates. Seega on volitusnorm ammendunud ja tänaseks sisutühi.

56) 16. aprilli 2021. a määrus nr 38 „COVID-19 põhjustava viiruse levikuga seotud kriisi leevendamiseks ette nähtud toetusprogrammide üldtingimused“ ([RT I, 31.12.2021, 37](#)).

Määrus on antud [Vabariigi Valitsuse seaduse § 27 lõikes 3](#) sisalduva üldvolituse alusel kaalutlusõigusega ja selle mõju on COVID-19 põhjustava viiruse levikuga seotud kriisi leevendamiseks ette nähtud toetusprogrammide lõppemisega ammendunud.

Eelnõukohases määruses on ette nähtud 42 haldusterritoriaalset korraldust sätestava määruse kehtetuks tunnistamine. Need määrused sisaldavad [Vabariigi Valitsuse 1995. aasta 3. aprilli määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“](#) muudatusi ja uute kohaliku omavalitsuse üksuste moodustamise sätteid. Nende määruste kehtivana kättesaadavus eksitab Riigi Teataja kasutajaid nende kehtivuse suhtes. Nimelt kajastuvad nendes määrustes haldusüksused, mille staatust, piire ja enamikul juhtudel ka nimesid on hiljem muudetud ning vanad määrused jäetud muutmata. Allpool on toodud nende määruste loetelu määruse eelnõu punktide kaupa:

- 6) 1. juuni 1995. a nr 230 „Uulu valla ümbernimetamine Tahkuranna vallaks“ ([RT I 1995, 53, 855](#));
- 7) 16. juuli 1996. a nr 189 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmine“ ([RT I 1996, 55, 997](#));
- 9) 4. veebruari 1997. a määrus nr 25 „Pärnu linna ja Sauga valla piiride muutmine“ ([RT I 1997, 12, 185](#));
- 10) 22. aprilli 1997. a määrus nr 83 „Kuressaare valla ja Kärla valla piiride muutmine“ ([RT I 1997, 32, 513](#));
- 13) 23. detsembri 1997. a määrus nr 248 „Meremäe valla ja Vastseliina valla piiride ning Vabariigi Valitsuse 18. detsembri 1997. a. määrusega nr. 244 kinnitatud «Alevite, alevike ja külade nimistu» muutmine“ ([RT I 1997, 99, 1604](#));
- 15) 11. juuni 1998. a määrus nr 133 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmine“ ([RT I 1998, 56, 842](#));
- 16) 13. oktoobri 1998. a määrus nr 231 „Ambla valla ja Lehtse valla piiride muutmine“ ([RT I 1998, 89, 1459](#));
- 17) 22. oktoobri 1998. a määrus nr 235 „Raja valla ümbernimetamine Kasepää vallaks“ ([RT I 1998, 96, 1516](#));
- 19) 17. veebruari 1999. a määrus nr 60 „Rakvere valla ja Sõmeru valla piiride muutmine“ ([RT I 1999, 18, 307](#));
- 20) 17. veebruari 1999. a määrus nr 61 „Sõmeru valla ja Viru-Nigula valla piiride muutmine“ ([RT I 1999, 18, 308](#));
- 21) 23. veebruari 1999. a määrus nr 69 „Halliste valla ja Karksi valla piiride muutmine“ ([RT I 1999, 22, 345](#));
- 22) 17. märtsi 1999. a määrus nr 100 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmine“ ([RT I 1999, 31, 427](#));
- 23) 8. juuni 1999. a määrus nr 180 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmine Vihula valla ja Võsu valla osas“ ([RT I 1999, 52, 564](#));
- 24) 8. juuni 1999. a määrus nr 184 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmine Karksi-Nuia linna ja Karksi valla osas“ ([RT I 1999, 52, 568](#));
- 25) 13. mai 1999. a määrus nr 151 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmine Lihula linna ja Lihula valla osas“ ([RT I 1999, 45, 522](#));
- 26) 15. juuni 1999. a määrus nr 195 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmine Kaarma valla ja Kuressaare valla osas“ ([RT I 1999, 53, 579](#));
- 27) 29. juuni 1999. a määrus nr 208 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmine Antsla linna ja Antsla valla osas“ ([RT I 1999, 57, 606](#));

- 29)** 6. juuni 2000. a määrus nr 181 „Paikuse valla ja Pärnu linna piiride muutmine“ ([RT I 2000, 45, 281](#));
- 31)** 19. detsembri 2001. a määrus nr 424 „Kiili valla Kiili aleviku, Sausti küla ja Lähtse küla lahkmejoonte muutmine“ ([RT I 2001, 100, 655](#));
- 32)** 19. detsembri 2001. a määrus nr 425 „Kernu valla Metsanurga küla ja Ruila küla lahkmejoonte muutmine“ ([RT I 2001, 100, 656](#));
- 33)** 19. detsembri 2001. a määrus nr 426 „Lehtse valla Lehtse aleviku, Jäneda küla, Läpi küla, Läste küla, Patika küla, Pruuna küla, Rägavere küla ja Tõörakõrve küla lahkmejoonte muutmine“ ([RT I 2001, 100, 657](#));
- 34)** 19. detsembri 2001. a määrus nr 423 „Käina valla Selja küla ja Nasva küla lahkmejoonte muutmine“ ([RT I 2001, 100, 654](#));
- 35)** 11. juuli 2002. a määrus nr 224 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmine Kehra linna ja Anija valla osas“ ([RT I 2002, 62, 382](#));
- 36)** 11. juuli 2002. a määrus nr 225 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmine Rapla linna ja Rapla valla osas“ ([RT I 2002, 62, 383](#));
- 37)** 11. juuli 2002. a määrus nr 226 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmine Räpina linna ja Räpina valla osas“ ([RT I 2002, 62, 384](#));
- 38)** 11. juuli 2002. a määrus nr 228 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmine Märjamaa valla (alevi), Märjamaa valla ja Loodna valla osas“ ([RT I 2002, 62, 386](#));
- 39)** 17. juuni 2003. a määrus nr 179 „Kilingi-Nõmme linna ja Saarde valla vahelise piiri muutmine“ ([RT I 2003, 47, 336](#));
- 40)** 16. juuni 2005. a määrus nr 138 „Tamsalu linna ja Tamsalu valla haldusterritoriaalse korralduse ja sellega seondult Vabariigi Valitsuse määruste muutmine“ ([RT I 2005, 37, 289](#));
- 41)** 16. juuni 2005. a määrus nr 139 „Lehtse valla, Saksi valla ja Tapa linna haldusterritoriaalse korralduse ja Kadrina valla piiri muutmine ja sellega seondult Vabariigi Valitsuse määruste muutmine“ ([RT I 2005, 37, 290](#));
- 42)** 16. juuni 2005. a määrus nr 140 „Jõhvi linna ja Jõhvi valla haldusterritoriaalse korralduse ja sellega seondult Vabariigi Valitsuse määruste muutmine“ ([RT I 2005, 37, 291](#));
- 43)** 16. juuni 2005. a määrus nr 141 „Avanduse valla ja Väike-Maarja valla haldusterritoriaalse korralduse ja sellega seondult Vabariigi Valitsuse määruste muutmine“ ([RT I 2005, 37, 292](#));
- 44)** 16. juuni 2005. a määrus nr 142 „Olustvere valla, Suure-Jaani linna, Suure-Jaani valla ja Vastemõisa valla haldusterritoriaalse korralduse ja sellega seondult Vabariigi Valitsuse määruste muutmine“ ([RT I 2005, 37, 293](#));
- 45)** 16. juuni 2005. a määrus nr 143 „Kilingi-Nõmme linna, Saarde valla ja Tali valla haldusterritoriaalse korralduse ja sellega seondult Vabariigi Valitsuse määruste muutmine“ ([RT I 2005, 37, 294](#));

46) 30. juuni 2005. a määrus nr 153 „Kabala valla, Oisu valla, Türi linna ja Türi valla haldusterritoriaalse korralduse ja sellega seonduvalt Vabariigi Valitsuse määruste muutmine“ (avaldamismärge puudub; <https://www.riigiteataja.ee/akt/951651>);

47) 12.juuni 2009. a määrus nr 97 „Kaisma valla ja Vändra valla haldusterritoriaalse korralduse ja sellega seonduvalt Vabariigi Valitsuse määruse muutmine“ ([RT I 2009, 32, 204](#));

49) 27. juuni 2013. a määrus nr 102 „Kärdla linna ja Kõrgessaare valla haldusterritoriaalse korralduse ning Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmine“ ([RT I, 04.07.2013, 13](#));

50) 27. juuni 2013. a määrus nr 103 „Lüganuse valla, Maidla valla ja Püssi linna haldusterritoriaalse korralduse ning Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmine“ ([RT I, 04.07.2013, 14](#));

51) 27. juuni 2013. a määrus nr 104 „Taebla valla, Oru valla ja Risti valla haldusterritoriaalse korralduse ning Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmine“ ([RT I, 04.07.2013, 15](#));

52) 27. juuni 2013. a määrus nr 105 „Põlva linna ja Põlva valla haldusterritoriaalse korralduse ning Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmine“ ([RT I, 04.07.2013, 16](#));

53) 27. juuni 2013. a määrus nr 106 „Audru valla ja Lavassaare valla haldusterritoriaalse korralduse ning Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmine“ ([RT I, 04.07.2013, 17](#));

54) 27. juuni 2013. a määrus nr 108 „Paistu valla, Pärsti valla, Saarepeedi valla ja Viiratsi valla haldusterritoriaalse korralduse ning Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmine“ ([RT I, 04.07.2013, 19](#)<https://www.riigiteataja.ee/akt/104072013019>);

55) 28. augusti 2014. a määrus nr 137 „Kaarma valla, Kärla valla ja Lümanda valla haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmine“ ([RT I, 29.08.2014, 15](#)).

Erandina jäetakse praegu kehtima 2017. aastal muudetud haldusterritoriaalsed korraldust muutvad määrused, kuna need määrused kajastavad ka praegust seisut. Samas on nende määruste alusel muudetud [Vabariigi Valitsuse 1995. aasta 3. aprilli määrust nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“](#), milles on loetletud kõik kohaliku omavalitsuse üksused koos ajakohaste nimede ja staatustega.

Haldusterritoriaalsed korraldust sätestavate määruste kehtetuks tunnistamine ei muuda õiguslikku olukorda ja nende kehtetuks tunnistamise tõttu ei ennistu ka neile eelnenud regulatsioon. Samuti ei muutu kehtetuks nende alusel tehtud toimingud, nii omaaegne nimede muutmine kui ka piiride kandmine katastrisse ja kaardile. Tavapärast on kõik kehtiva õiguse alusel tehtud toimingud ja antud üksikaktid eeldatavalt õiguspärased ja nende kehtivust ei muuda aluseks olevate normide hilisem kehtetuks tunnistamine.

Edaspidi peaks praktikat muutma ja sätestama uute haldusüksuste moodustamise, haldusüksuste liitmise ja nende nimede muutmise muutmismäärustes selliselt, et neisse ei jääks iseseisvaid sätteid. Sellega välditakse õigusselgusetust määruste kehtivuse suhtes. [Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7¹ lõikega 3](#) Vabariigi Valitsuse pädevusse antud haldusüksuste piiride muudatused on mõistlik teha Vabariigi Valitsuse korraldustega, kuna tegemist on üksikjuhtumi reguleerimisega [haldusmenetluse seaduse § 51](#) mõttes. Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus ei näe ette akti liiki ja selle valib Vabariigi Valitsus, arvestades akti olemust. Täpsemad ettepanekud praktika muutmiseks on edastatud Põllumajandus- ja Regionaalministeeriumile kaalumiseks.

Praegu on Riigi Teatajas kättesaadavad ka eri aegadel kehtivad Euroopa Liidu struktuuritoetusi käsitlevad määrused, millest osa on juba ära rakendatud ja millel ilmselt ei ole sisulist õiguslikku tähendust. Näiteks [perioodi 2004–2006 struktuuritoetuse seaduse](#) alusel kehtib Riigi Teataja andmetel veel [57 määrust](#), olgugi et perioodi lõpust saab kohe 20 aastat. Seda, kas nende kehtivuse vajadus on ära langenud, peab edaspidi analüüsima Rahandusministeerium koos valdkonna eest vastutavate ministeeriumidega. Kui volitusnormid on imperatiivsed, tuleb nende kehtetuks tunnistamiseks üldjuhul muuta ka seadust.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Muudatuse tulemusel muutub õigusselgemaks Riigi Teatajas Vabariigi Valitsuse määruste kehtiva seis arvestus, sisuliselt kehtivuse kaotanud määrused ei ole enam kasutajatele kehtivatena kättesaadavad ega eksita neid. Õigusloome praktika muudatused, mida seletuskirjas soovitatakse, teevad määruste kehtivuse arvestuse edaspidi arusaadavamaks ja võimaldavad vältida sisuliselt kehtetute ja kasutajaid eksitavate määruste kättesaadavust.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa lisakulusid ega muutusi asutuste koosseisus.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras. Määrus ei too kaasa selliseid muudatusi ministeeriumite struktuuris, koosseisus ja töökorralduses, mis vajaksid muudatuste jõustumiseks ja rakendamiseks lisaaega.

Määrusega kehtetuks tunnistatavad määrused on eri aegadel kaotanud oma sisulise jõu kas seetõttu, et nad on ära rakendatud või ei toimi enam hilisemate õigusloomeliste muudatuste tõttu. Sisulise jõu kaotamise ajad on erinevad ja nende väljaselgitamine nõuaks ebaproportsionaalseid jõupingutusi. Kui see aga osutub vajalikuks, siis peab rakendaja seda tegema igal üksikul juhul eraldi.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu on saadetud koostööks kõigile ministeeriumitele. Teiste huvirühmadega puutumust ei ole.

Liisa-Ly Pakosta

Justiits- ja digiminister